

Leer meer

De leraar als
doelgerichte coach;
het belang van ontwikkelen
van veerkracht en
leiderschap bij leerlingen

De stelling dat leraren vooral kennisoverdragers moeten zijn en geen therapeuten raakt aan een belangrijke discussie binnen het onderwijs: wat is de kerntaak van de leraar, en waar ligt de grens tussen lesgeven en emotionele begeleiding?

In het kort

- Focus op kennisoverdracht en ontwikkeling van veerkracht en leiderschap bij leerlingen, niet op emotionele begeleiding.
- Mentale fitheid: Jongeren ontwikkelen minder veerkracht door de "on-demand" cultuur, wat hun weerbaarheid tegen tegenslagen ondermijnt.
- Onderwijs moet leerlingen leren omgaan met tegenslag en fouten, niet elke moeilijkheid voor hen wegnemen.
- Coachen gaat om het stimuleren van zelfstandigheid en persoonlijke groei, niet om emotionele begeleiding.
- Doelgericht coachen helpt leerlingen om hun ambities te realiseren door structuur, verantwoordelijkheid, en veerkracht.

Introductie

In het dagblad Trouw werd onderwijskundige, psycholoog, maar bovenal auteur van het 'Onderwijsboek van het Jaar' Bert Wienen geïnterviewd. Hij stelt dat de scholier meer leraar nodig heeft en minder therapeut. Deze stelling raakt aan een belangrijke discussie binnen het onderwijs: wat is de kerntaak van de leraar, en waar ligt de grens tussen lesgeven en emotionele begeleiding? In een tijd waarin de druk op leerlingen, zowel binnen als buiten de schoolmuren, steeds groter lijkt te worden, voelen veel leraren de behoefte om niet alleen kennisoverdragers te zijn, maar ook een steunpilaar voor de mentale gezondheid van hun leerlingen. Hoewel deze betrokkenheid waardevol is, mogen we niet uit het oog verliezen waar de kracht van het onderwijs ligt: het overdragen van kennis, het ontwikkelen van vaardigheden en het stimuleren van leiderschap en veerkracht bij leerlingen.

In een wereld waarin alles steeds sneller en gemakkelijker beschikbaar is, komt een nieuwe uitdaging naar voren: de mentale fitheid van de jeugd. We groeien op in een tijdperk van onmiddellijke behoeftebevrediging. We hoeven nauwelijks meer te wachten of inspanning te leveren om iets te krijgen wat we willen. Of het nu gaat om een serie kijken, een maaltijd bestellen of nieuwe schoenen kopen, alles kan binnen enkele minuten geregeld zijn. Deze "on-demand" cultuur, waarin producten en diensten met één druk op de knop beschikbaar zijn, biedt veel voordelen. Toch zien we de keerzijde: jongeren ontwikkelen minder veerkracht, weerbaarheid en doorzettingsvermogen. Het vermogen om met tegenslag om te gaan, teleurstellingen te verwerken en zich aan te passen aan uitdagingen – allemaal essentiële vaardigheden voor mentale fitheid – komt onder druk te staan.

Het vermogen om met tegenslag om te gaan, teleurstellingen te verwerken en zich aan te passen aan uitdagingen – allemaal essentiële vaardigheden voor mentale fitheid – komt onder druk te staan.

Ook in het huidige onderwijslandschap sijpelt deze "on-demand" cultuur door. Er wordt vaak gestreefd naar het optimaliseren van de leeromgeving voor leerlingen. Er wordt gezocht naar methoden die het leren aantrekkelijker en makkelijker maken, met als doel zo veel mogelijk comfort en begeleiding te bieden. Dit streven, hoewel goedbedoeld, kan op lange termijn een ongewenst effect hebben: leerlingen ontwikkelen minder veerkracht en leiderschap.

Leren is echter meer dan het overbrengen van kennis; het is een proces van vallen en opstaan, van omgaan met tegenslag en leren van fouten. De rol van de leraar in dit proces is cruciaal. Natuurlijk moeten we oog hebben voor het welzijn van onze leerlingen, maar dit betekent niet dat we hen moeten behoeden voor elke vorm van tegenslag of ongemak. De leraar is dus geen therapeut, maar onder andere een doelgerichte coach die leerlingen begeleidt in hun eigen leerproces.

De misvatting over coachen

Het ontwikkelen van veerkracht, niet het voeren van welzijns gesprekken.

Helaas wordt coachen vaak verkeerd begrepen. Veel mensen zien het als een manier om welzijns gesprekken te voeren of als een soort emotionele begeleiding. Deze misvatting doet echter afbreuk aan wat coaching werkelijk zou moeten zijn: een middel om veerkracht, zelfstandigheid en persoonlijke groei te stimuleren.

Coaching gaat niet over het beschermen van leerlingen tegen moeilijke ervaringen of het voortdurend ondersteunen van hun welzijn. Het doel van coaching is om leerlingen te helpen omgaan met uitdagingen, obstakels te overwinnen, en hen de tools te geven om hun eigen oplossingen te vinden. Het draait om het ontwikkelen van vaardigheden zoals zelfreflectie, doorzettingsvermogen, en emotionele zelfregulatie – allemaal essentieel voor het opbouwen van veerkracht. Het betekent niet dat we geen aandacht hebben voor hun emotionele welzijn, maar dat we de juiste balans vinden tussen begeleiden en loslaten, tussen ondersteunen en uitdagen. En wat zijn nu de kenmerken van doelgericht coachen? En hoe ziet dat er in de praktijk eruit?

Het doel van coaching is om leerlingen te helpen omgaan met uitdagingen, obstakels te overwinnen, en hen de tools te geven om hun eigen oplossingen te vinden.

Doelgericht Coachen: Het realiseren van ambities

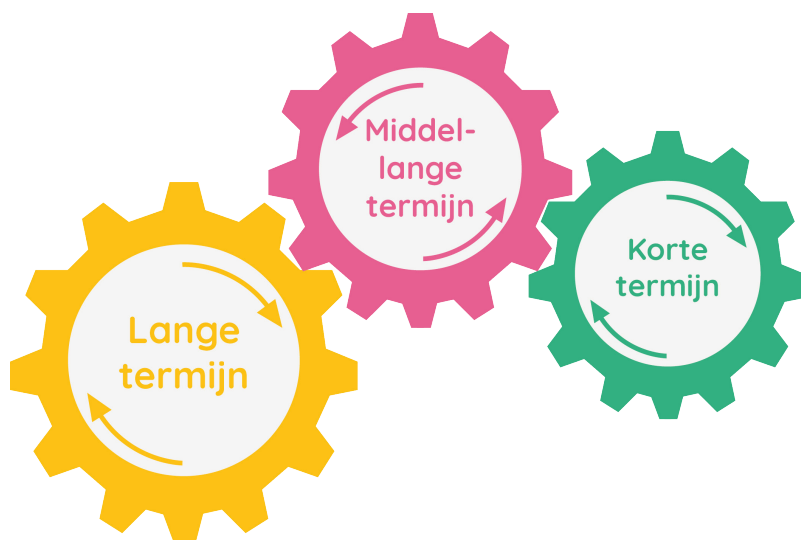
Allereerst stelt een doelgerichte coach vanuit een gemeenschappelijk kader en scheidt duidelijke verwachtingen. De coach biedt structuur en richt zich op het begeleiden van de leerling in zijn of haar leerproces. In deze rol helpt de leraar als coach leerlingen niet door alle obstakels uit de weg te ruimen, maar door hen uit te dagen en hen te leren omgaan met complexiteit en tegenslag.

Doelgericht coachen gaat niet alleen over het begeleiden van iemand in hun ontwikkeling, maar vooral ook over het helpen bij het concretiseren en realiseren van hun ambities. Dit type coaching richt zich op het stellen van duidelijke doelen, het creëren van een actiegericht plan en het ontwikkelen van de juiste mindset en vaardigheden om deze doelen te bereiken.

Kenmerken van doelgericht coachen

- **Duidelijke doelen stellen:** De coach helpt de coachee om hun ambities concreet te maken. Dit betekent dat vaag geformuleerde dromen worden omgezet in Duidelijke, Uitdagende en Haalbare doelen (DUH). We maken hier onderscheid in lange termijn, middellange termijn en korte termijn doelen
- **Actieplan opstellen:** Samen met de leerling ontwikkelt de coach een stappenplan om deze doelen te bereiken. Dit plan omvat niet alleen de noodzakelijke acties, maar ook mogelijke obstakels en strategieën om hiermee om te gaan.
- **Verantwoordelijkheid en eigenaarschap:** De leerling wordt aangemoedigd om verantwoordelijkheid te nemen voor hun eigen groei en ontwikkeling. Coaching is gericht op het versterken van de autonomie en zelfredzaamheid van de leerling, zodat zij op lange termijn zelfstandig hun ambities kunnen waarmaken.
- **Ontwikkelen van veerkracht:** Een belangrijk aspect van doelgericht coachen is het helpen van de leerling om door te zetten, zelfs wanneer zij tegenslagen ervaren. Het ontwikkelen van veerkracht en doorzettingsvermogen is essentieel om ambitie te realiseren.
- **Continue reflectie en aanpassing:** Tijdens het proces wordt regelmatig gereflecteerd op de voortgang. De coach ondersteunt de leerling in het evalueren van wat wel en niet werkt, en helpt bij het bijstellen van doelen en strategieën waar nodig.

Mindset van een doelgerichte coach

Als je doelgericht coacht, is het belangrijk dat je zelf een growth mindset hebt en als coach zelf ook veerkracht hebt. Coaching draait niet alleen om het begeleiden van de ander naar succes en groei, maar ook om het laten zien van de eigenschappen die je probeert over te dragen.

Waarom veerkracht belangrijk is voor de coach

- **Omgaan met weerstand en tegenslag:** Tijdens het coachingsproces kan de leerling weerstand bieden of stagneren. Als coach moet je veerkrachtig genoeg zijn om met deze uitdagingen om te gaan, zonder je focus of motivatie te verliezen. Je eigen veerkracht zorgt ervoor dat je in staat bent om geduldig en creatief te blijven in moeilijke situaties.
- **Leren van fouten:** Een coach is geen alwetende gids, maar iemand die ook leert van het proces. Door je eigen veerkracht te ontwikkelen, kun je je kwetsbaarheid tonen en aangeven dat fouten een onderdeel van groei zijn. Dit geeft de leerling de ruimte om zelf fouten te maken zonder angst voor mislukking.
- **Continuïteit en doorzettingsvermogen:** Doelgericht coachen vraagt om consistentie. Coaches moeten zelf de energie, motivatie en veerkracht hebben om het proces met de leerling vol te houden, zelfs wanneer resultaten op zich laten wachten of obstakels opduiken.
- **Emotionele stabiliteit:** Veerkracht helpt de coach om emotioneel stabiel te blijven, zelfs wanneer de leerling door moeilijke of stressvolle periodes gaat. Een coach met veerkracht kan kalm en gefocust blijven, wat een bron van steun en stabiliteit biedt voor de leerling.

Om doelgericht te coachen en de leerling te helpen bij het ontwikkelen van veerkracht, moet de coach zelf deze eigenschappen belichamen. Als je zelf doelgericht kunt zijn en zelf over veerkracht beschikt, kun je een leerling begeleiden om zijn ambities te behalen. Kortom, doelgericht coachen draait om het realiseren van ambities door middel van structuur, verantwoordelijkheid en veerkracht, en geeft leerlingen de kracht om hun dromen om te zetten in tastbare successen.

Bij Klik Onderwijs doen wij eigenlijk niets anders, we geven jou de kracht om je ambities te realiseren!

Wil je meer weten over hoe jij coaching kunt inzetten binnen jouw school?

Neem dan contact op via:
085 112 0 150
of
info@klikonderwijs.nl

